Motivation - Education - Trust - Environment - Safety 2017
Recenzovaný zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, 3.máj 2017, Bratislava
Proceedings of the International Conference, Bratislava, May 3, 2017
Žilina: Strix et SSŽP. Edition ESE-34, ISBN 978-80-89753-19-2

NA POČESŤ A OBNOVENIE SPOMIENOK

Vladimír VALENT

TO HONOR AND RESTORING OF MEMORIES

ABSTRAKT
Univerzitný profesor Dr. Ing. Vladimír Valent [1] prináša zaujímavé svedectvo týkajúce sa života a kultúry Slovákov žijúcich v Srbsku. Prispieva k poznaniu nielen kultúry, ale aj vzájomnosti a súdržnosti tejto komunity. Už vyše 290 rokov Slováci žijú, pôsobia, zachovávájú sa i na území dnešnej Srbskej republiky.

ABSTRACT
University Professor Dr. Ing. Vladimír Valent brings interesting testimony relating to the life and culture of Slovaks in Serbia. It contributes to the knowledge not only of culture but also of reciprocity and the cohesion of this community. Over 290 years Slovaks live, act, and keep themselves even on the territory of today's Republic of Serbia.

•••

Málo nás je, ktorí sa od malička, od narodenia a až po dni lúčenia nestretávame s hudbou ako "**...**organizovaným systémom zvukov. Výber zvukov, ich rytmické členenie, ich usporiadanie určuje kvalitu, funkciu a estetické pôsobenie[2]...". Patrí ona človekovým pohľadom na život, citom a rytmu počas nálady alebo smútku. Počína s mamkinou piesňou, rytmickým klopaním rukami, školskými dňami, vzdelávaním detí, košatením rozospievanej mladosti, ľudskými stretaniami a pri konci života i dňami lúčenia (sa). Je javom tvorivosti patriacej ľudskému duchu, hojdajúcej mysle, ktorá spevom, melódiami, rytmom a skladateľovým i nutným zápisom rozdávajú sa sebe a okoliu.

Moje stretnutie s hudbou sa počalo v rodinnom dome v Selenči - slovenskej osade. Otec Ján na tambure hrával v niekoľkočlennej kapele na svadbách v jednom zo vtedajších 5. kapiel v Selenči; moja matka Mária (Mareková) Valentová bola dobrou speváčkou v Slovenskom evanjelickom cirkevnom a. v. zbore SEAVC v Selenči. Roku 1948 (?) evanjelický a. v. biskup zo Spojených štátov amerických, hosťujúci i v Selenči, verím, ďakujúc Marekovcom a Valentovcom i ich známosti s pánom farárom Vladimírom Verešom[3], kňazom Slovenskej evenjelickej a. v. cirkvi v Juhoslávii, biskup mi daroval 250 stranovú, v slovenčine, partitúru náboženských piesní, ktoré sa i dnes spievajú v evanjelickom chráme v Selenči a v SEAVC v Srbskej republiky.

Bol som tretiakom (?) na Základnej škole J. Kollára v Selenči keď mi pán Martin Kmeť[4], pracujúci, hosťujúci v Selenči, na prosbu mojich rodičov, v našom rodinnom dome v Selenči, robili prvé hodiny z hudby na harmóniu; harmónium ktoré otec kúpil (neviem si spomenúť prečo a kedy). Budúci skladateľ tiež i zberateľa zapisovateľ slovenských ľudových piesní Slovákov Srbska, pán M. Kmeť nám hrali na harmóniu, z pamäti, tiež skladby zo spomenutej partitúry. Nemohol som sa načudovať technike i dynamike prstov po klávesoch (divím sa tomu i dnes keď dcéra, dipl. klaviristka, "lieta" po klávesoch), využívaniu registrov na harmóniu, oktáve a pol rozpätiu prstov ich i ľavej i pravej ruky. A ja ledvaže som siahal, s veľkou námahou, jednu oktávu.

Pána M. Kmeťa som, potom, tam vôkol 2005 rokov, stretal v Belehrade ako člena zmiešaného zboru SKUS P. J. Šafárika z Nového Sadu. Na moju prosbu a so súhlasom Spolku priateľstva Juhoslovanov Čechov a Slovákov v Belehrade Šafárikovci hosťovali, pre členov Spolku priateľstva... a MOMS Belehrad, predviedli programy s folklórom, hudbou a zborovým spevom. Pán Kmeť bol vždy potešený zo stretnutia. Obnovujúc spomienky pamätali i na naše dávne, pri harmóniu, stretnutia v Selenči.

---

[1] Dr. Ing. Vladimír Valent (1940) - univerzitný profesor; Marko J., Lexikón slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov, Slovenské vydavateľské centrum, Báčsky Petrovec, Slovakistická vojvodinská spoločnosť, Nový Sad, 2009, str. 177-178; valent@tmf.bg.ac.rs; v.valent2008@gmail.com
[2] https://namu.cz/files/2015-02/150204151932.pdf, str. 124
[3] Vladimír Vereš (1911-1973) kňaz SEAVC v Selenči a v Starej Pazove.
[4] prof. mr. Martin Kmeť (1926-2011), etnomuzikológ, pedagóg, skladateľ a dirigent.

Pedagogická práca a osobitne zberateľská práca na poli ľudovej hudby a spevu Slovákov Srbska je nielen pilierom ale majákom i trvalým svedectvom o slovenskom etniku a o pánovi prof. mr. Martinovi Kmeťovi.

Hudobné vedomosti na klavíri, ako žiak v Selenči, som získal od pána učiteľa Fraňa Berkeša[5] s rodinou žijúceho v Selenči. Predpokladám, že i to financovali moji starí rodičia Marekovci, priatelia i rodiny Berkešovcov. Berkešovci vlastnili koncertný klavír. Pán učiteľ slušne hrali. Možno klavír hrali i ich 3. dietky; o to som sa nedozvedel. Pán Berkešmi boli 2 roky učiteľom hudby na klavíry. Pamätám sa, že som dobre zvládol Bayerovu (asi 160 stranovú ?) zbierku klavírnych skladieb.

Klavírna prax mi pomohla naučiť sa hrať na akordeóne/harmonike (Hohner s klávesmi, bez registrov a s 120. basmi). Nasledovala známosť s pánom Jánom Nosálom[6], Selenčanom, bývajúcim v bezprostrednej blízkosti rímskokatolíckeho chrámu v Selenči (v náprotivnom dome ulice bývali Berkešovci). Roku 1952 rodičia Jánovi kúpili gitaru a noty. Ján si bol učiteľom hrania na gitaru. Sedávali sme, v lete, na priedomí jeho rodičovského domu, dohadovali sa či správne niečo zahral a aký by v piesni, v skladbe mal byť akord a tónalita. Bol neúprosným v presvedčení, že správne hrá, chápe mólové - dúrové znenie melódie piesne, pravdaže slovenskej ľudovej piesne, jej rytmus. Nedovolil si nemať pravdu. A často nemal pravdu.

Hudba nás zblížila (Jána katolíka a mňa evanjelika; vtedy to nebolo veľkou praxou). V jeho rodičovskom dome cvičili sme slovenské ľudové piesne a zábavné melódie. Bez nôt. Z pamäti: čardáš, valčík, tango, foxtrot. Spolupráca nám bola osnovou, počas liet 1954/55, pre hudbu do tanca mládeže (nikdy sme nespievali) v sieni Hasičského domu v Selenči. Ján hral na gitaru a ja na (mojom) akordeóne; do tanca sme hrali bez hoci akej finančnej alebo inej úhrady. V nedeľu večer sa organizovali tance pre mládež. Bolo vyše 250 prítomných; zhruba polovicu z mládeže činili dievčatá sviatočne v ľudovom kroji - krojované. Na tanec záväzne prichádzali matky, alebo staré matky mládeže; najčastejšie ich bolo vyše 70 na tanečnom večierku. Nielen vtedy, ale až po roky 1965., keď sa už tance organizovali v novovybudovanom Družstevnom dome v Selenči, mamy, staré mamy (i mládež) až po polnoc stáli pri stenách siene a sledovali kto s kým a ako často tancuje. A koho si chlapec a dievča (dievčence volia - raz počas tanca) zvolili do tanca. Bolo samozrejmosťou, že tanečný pár bol identického vierovyznania. Boli to roky keď v Selenči v ktorej aj vtedy, a aj roku 2017, žije polovica slovenských občanov evanjelického a.v. a druhú polovicu činia slovenský občania rímskokatolíckeho vyznania[7].

Ján Nosál sa v Selenči venoval i hudbe na organe v rímskokatolíckom chráme (na ponuku Selenčana pána farára mons. Michala Zoláreka[8] s ktorým som sa dobre poznal a stretával). Jeho (v Sarajeve) a moje štúdium (v Belehrade), založenie rodiny a zamestnanie nás na mnohé roky (geograficky) vzdialili. Ale známosti aj s jeho pani manželkou Spomenkou, i dnes žijúcou v Selenči, trvali. Bolo to i počas jeho pedagogickej práce na ZŠ J. Kollára v Selenči, redaktorovania hudobných vysielaní v rádiu Nový Sad, v diskografickom vydavateľstve Diskos[9] / Aleksandrovac v Srbsku (ktoré, jeho zásluhou, vydalo slovenské ľudové piesne zo spevom), počas Jánovho (s rodinou) pobytu na Slovensku (i tam hral na organe v rímskokatolíckom chráme), počas štúdia ich dcére Bratislave na univerzite v Bratislave. S Jánom som sa stretával i v Belehrade. Ján viac rokov, s pani manželkou Spomenkou a dcérou Bratislavou, žili Zemune - meste susediace Belehradu. I tu sa vysokoškolsky vzdelával; v škole v Zemune bol i zamestnaný. V Zemune mal hudobnú kapelu; hrával po kaviarňach v Zemune a v Belehrade. A skladal. Roku 2002 Ján s manželkou už žil v Selenči. Oslovil a zoznámil ma s partitúrou i libretom jeho opery Zypa Cupák (libreto tvoril podľa toho diela Jána Čajaka, ml.). Mal som česť vypočuť mnohé častí opery. Ján hral na pianíne, ktoré vlastnil a ktoré bolo v jeho rodičovskom dome. Na hudobné časti som mal pripomienky. Komentoval som, pre mňa, i (ne)prítomnosť hlbokých tónov – kontrabasov. Aj vtedy a aj dnes mienim, že by oni dielu dali zvukovú plnosť. Nepresvedčil som ho, aby niečo zmenil.

Po vytlačení partitúry (sťažene a honbou za peniazmi, zaujemcami[10]) Ján zoskupil spevákov (amatérov zo slovenských osád vo Vojvodine), s režisérom prof. Jozefom Kováčom, (Selenčanom s ktorým rád komunikujem) nacvičil predvedenie opery. Hudba bola nahratá syntetizátorom. Nebolo peňazí pre hudbu členmi Novosadskej opery; spoločne sme mali také prianie, skôr túžbu. Nebolo peňazí ani pre partitúry hudobníkom i knižniciam.

[5] Berkeš Fraňo, školský inšpektor. Z rodinou sa zo Selenče presťahoval do Somboru/Srbsko.
[6] mr. Ján Nosál (1941-2009) pedagóg, skladateľ, hudobník.
[7] Vyjmúc Selenče vo všetkých osadách, v ktorých žijú Slováci v Srbsku, medzi veriacimi drvivú väčšinu činia evanjelici augsburského vyznania.
[8] mons. Michal Zolárek (1927-2009) kňaz Rímskokatolíckej cirkvy v Selenči.
[9] Diskos v meste Aleksandrovac / Srbsko bol jeden z najväčších, najvplyvnejších vydavateľských, diskografických, národnej hudby podnikov SFRJ tiež spevákmi, autormi, kapelami domáhaným.
[10] Pod 13 a 15 pozrieť, kto sú vydavatelia a tým pádom i financovatelia tlačenia partitúr.

S potešením Ján mi poďakoval za napísanú recenziu o novom opernom diele Slovákov Srbska[11] uverejnenú v slovenskom týždenníku Hlas ľudu[12], Nový Sad (hlasľudovci to pomenovali recenzia). Pred plnou sieňov záujemcov opera bola predvedená v Dome kultúry v Selenči. Bol som tam. Vtedy. Na playback bol ako spev hercov tak i hudba; zdalo sa, ďakujúc pripravenosti hercov, že herci spievajú na živo. A tak to zostalo. Po dnes. Existuje záznam diela na nosiči. Operu, tunajšia hudobná verejnosť, asi zabudla. Žiaľ, málo bolo i hudobných predvedení opery. Ešte menej sa dielu venovali tunajší, a iný, odborníci.

Právom, väčšiu pozornosť vyvolali J. Nosálove skladby pre zbory. Tie skladby boli vydané roku 2002 a 2003. Tematicky za osnovu majú slovenskú ľudovú pieseň a nôtu. Tvorené sú "...podľa pravidiel klasickej harmónie a s prímesou folklórno-modálnych prvkov[13]... "práve skrze to "...aké je cítenie nášho ľudu[14]...". Osobitne poukazujem na autorove, mne páčiace sa, skladby Otče náš - modlitbu so sólo a zborovým spevom i na hymnickú skladbu Materská krajina (pre zbor a veľký orchester), ktorými sa, slávnostne, končí opera Zypa Cupák. Bez napodobňovania slovenskej ľudovej hudby sú i diela Ave Maria, niekoľké iné skladby i časť jeho tvorby pre Mladé zbory, ako on to sám pomenoval[15]. Pod vplyvom srbského skladateľa Stevana Stojanoviča-Mokranjca[16] pomenoval ich "Rukoväti[17]". Vlastním ich s jeho venovaním. Nechcel vypočuť i moju radu, aby ich inak pomenoval. Ako to i sám J. Nosál napísal[18] jeho skladby sú priťažké pre zbory amatérov; pre profesionálne zbory (aj na Slovensku) tie skladby by mohli byť zložitejšie. Bez ohľadu na to pravdou je, "...že by sa tieto partitúry veľmi ľahko mohli stať veľvyslancami hudobnej kultúry..." to preto, že je to "...hudobná literatúra z oblasti ľudového umenia, spracovaná umelecky, na vysokej úrovni s dôrazom na zachovanie folklóru, ale i na vysoký hudobný prejav[19]...". Evidentné je, že "...Umelecká pointa rukovätí Jána Nosála väzí však práve v kontrastovaní jednotlivých častí medzi sebou, najmä keď sa k hudobným kontrastom pridajú čisté poetické kontrasty: lyrika-epika, spoločenská tematika a rozmanité formy, rôzne miesta určenia a podobne[20]...".

Skladby z Rukoväti sa predviedli a budú spievané ako tunajšími tak i zbormi Slovenskej republiky. A možno i inde.

Moje študentské dni poznačil, aj ako spoločenského aktivistu na Technologickej fakulte Univerzity v Belehrade, počas liet i pobyt na pobreží Jadranského mora v Študentskom letovisku v Budve, v dnešnej Čiernej Hore. Tam som, roku 1962, pobudol a so študentskou chasou Univerzity v Belehrade, sedávajúcou a večerami i tančiacou na pódiu hotela Avala (roku 2017 hotel už neexistoval). Poobede na klavíry a večerami i na akordeóne, s kapelou, tam hrával Slovák Mirko Šouc[21] z Belehradu. S pánom M. Šoucom som sa zoznámil. Známosť sme obnovili v Belehrade až roku 2014. Pravdou je, že pán Juraj Halaj zo Zemunu, (budúci) prezbiter a po rokoch 1991 aj mnou jedným z účastníkov viacročného obnovovania práce Evanjelického cirkevného a. v. zboru SEAVC v Belehrade, často ma žiadal, ako univerzitného a "vplyvného" profesora, aby som oslovil rodinu pána Mirka Šouca. Nevykonal som to v tom čase ale niekoľko rokov neskoršie. Aj pre jeho interview pre RTV Vojvodina, Nový Sad, ktoré prednedávnom mal v slovenčine, ktoré podľa slov jeho dcéry Vesny dňami pripravoval, doma cvičil, preveroval, skúšal vlastnú slovenčinu.

Svojimi na harmóniu a jej cítenie bohatými, melodickými a ním i upravenými pamätajúcimi skladbami jazz i iného znenia, zábavnými melódiami, osobitne skladbami pre deti, hraním na klavíri a virtuozitou na akordeóne teraz, po 55 rokoch môjho stretania sa s jeho hudbou reprodukovanou z nosičov, úpravami skladieb, uzavieram, že pán Mirko Šouc poznačil hudobný život nielen vtedajšej Juhoslávie ale i dnešného života v Srbsku. Za tú, tvorivú prácu, hudobný vzlet, rozmach i skladateľstvo štát ho odmenil i zavďačil sa mu najvyššími štátnymi uznaniami.

Nepamätám si rok, a ani príčinnosť, zoznámenia sa s prof. mgr. Vesnou Šoucovou-Tričkovičovou. Spomeniem môj návrh a ďakujúc tomu i zaradenie pani M. Šoucovej, dcéry M. Šouca, do diela o slovenských vysokoškolských učiteľoch v Srbsku [22]. Bez ohľadu i na to rodinná známosť s pani Vesnou pokračuje po dnes. Jej mne hlásenie (sa) i pozvánka boli rozhodujúce pre moju prítomnosť na 13. Muzikologickej konferencii v

[11]Prvú operu Pekná nová maľovaná kolíska napísal hudobný pedagóg, dirigent a skladateľ Ján Podhradský na libreto, z roku 1923, z pera Vladimír Hurbana Vladimírova (1884-1950), kňaza SEAVC a spisovateľa.
[12]Hlas ľudu, Nový Sad, ročník 61, číslo 38(4093), 18. september 2004, str. 21
[13]Nosál J., Rukoväti, Kultúra, Báčsky Petrovec, Slovan-Progres, Selenča, 2002, str. 3
[14]idem 12, str. 3
[15]Nosál J., Rukoväti, Kniha druhá, Kultúra, Báčsky Petrovec, SRO Bratia Molnárovci, Selenča, 2003, str.7
[16] Stevan Stojanovič-Mokranjac (1869-1914), srbský skladateľ, pedagóg, dirigent.
[17]idem 12, str 3
[18]idem 14, str. 3
[19] idem 12, str. 5-6 (autor J. Súdi)
[20] idem 12, str. 7 (autor M. Kmeť).
[21] Mirko Šouc (1933)jazz hudobník, skladateľ, dirigent.
[22]Marko J., Lexikón slovenských vojvodinských vysokoškolských učiteľov a vedcov, Slovenské vydavateľské centrum, Báčsky Petrovec, Slovakistická vojvodinská spoločnosť, Nový Sad, 2009, str. 162

Novom Sade. Oboznámila ma o konferencii. Porozprávali sme sa, počas telefonického rozhovoru, i o jej otcovi M. Šoucovi a o jej prednáške (o otcovi) na tej konferencii. Naša známosť mala osobitný výsledok roku 2015. Najmä z môjho (viacročného) poznania sa s pánom prof. Paed. Milanom Pazúrikom, pedagógom a dirigentom z Banskej Bystrice, navrhol som pánovi prof. M. Pazúrikovi, pracujúcemu na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, aby pani V. Šoucovú-Tričkovičovú pozvali za člena poroty Akademická Bystrica - Medzinárodný súťažný festival stredoškolských a akademických speváckych zborov. O účasti v práci poroty a z návštevy Banskej Bystrice a Slovenskej republiky, pani V.Šoucová-Tričkovičová, jej dcéra i pán manžel majú krásne spomienky.

Vesna Šoucová-Tričkovičová, ako dirigentka prevažne pracuje v divadlách, kde sa hrajú i operety: Divadlo na Teraziach v Belehrade, Divadlo Madlenianum v Zemune, Národné divadlo v Belehrade (opera a balet) a divadlá mimo Srbska. Nevystalo ani jej dirigovanie symfonickými a komornými orchestrami, ktoré reprodukujú skladby vážnej hudby. Chápaním hudby všade hrdo kráča stopami otca - Mirka Šouca. Zviditeľňuje to, ako som si to mal príležitosť viac krát všimnúť počas jej dirigovania i v predvedeniach, v spomenutých divadlách, že ju nadchýnajú jazz tvary a že počas dirigovania orchestrov i zborov, nielen jazz, ale i iných častí hudobných diel, s toho bol pôžitok. Doma a v zahraničí. Verím, že ten postoj, znalosti, lásku a chápanie hudby, temperament a skúsenosť, ako univerzitná profesorka dirigovania, odovzdáva študentom hudby na Univerzite v Belehrade a mimo Srbska tiež i stvárňuje to i ako členka porôt hudobných festivalov zborovej a orchestrálnej vážnej hudby.

Najmladší zo skladateľov, ktorých v slovenskej komunite Srbska osobne poznám, s nim komunikujem, je Selenčan pán Dr. mr. Juraj Súdi[23], profesor na Základnej škole J. Kollára v Selenči a roku 2017 i na Gymnáziu J. Kollára v Báčskom Perovci - pedagóg hudobnej kultúry, skladateľ, dirigent i spevák. O jeho diele a o jeho budúcom školení mal som česť hovoriť i s pánom prof. M. Pazúrikom. Príležitosť sa ponúkla počas hosťovania, vo vtedajšej Juhoslávii, zboru UMB v Banskej Bystrici, ktorý pán M. Pazúrik dirigoval. Na moju pozvánku, počas hosťovania toho zboru vo Vojvodine, 30 členný zmiešaný zbor hosťoval i v Belehrade. V sieni Akademického kultúrno-umeleckého spolku Ivo LOLA Ribar v Belehrade banskobystrický zbor vystúpil a spieval. Členovia Spolku priateľstva Juhoslovanov, Čechov a Slovákov v Belehrade, banskobystričania, členovia spolku LOLA boli vtedy prítomní i na speve 120. členov (zmiešaného) zboru LOLA, ktorý zaspieval niekoľko skladieb pod taktovkou pána mgr. Milovana Pančiča. Zborového dirigneta M. Pančiča osobne poznám. Môj syn Braňo, 10 rokov spieval v akademických zmiešaných zboroch v Belehrade (LOLA a Kosta Abraševič), ktorými M. Pančič dirigoval. Pod taktovkou M. Pančiča seniori tých (zmiešaných a so 120 spevákmi) zborov mali koncert i júna 2017 v chráme (ešte v dokončovaní obrazov biblickej povahy na vnútorných plochách chrámu a ikonostasov) Svätého Savu v Belehrade.

Keď ide o prácu a dielo J. Súdiho, spomeniem spevácke trio, jeho prácu na ZŠ J. Kollára v Selenči, v Selenči založenie zboru Zvony, orchestra Orchestrík, Zvonivá cimbalovka. Súvisí to i z jeho prácou v srbskom zbore Neven a Kolibrík v meste Báči a so spoločným nacvičovaním a vystupovaním zborov Zvony a Neven tiež i jeho vysokoškolským zdokonaľovaním, vytvorenými skladbami, vokálnou tvorbou, spevom i spoluprácou i s J. Nosálom, prednáškami pre tunajších slovenských hudobníkov a spevákov a spoluprácu s inými dirigentmi. Osobitný význam pre slovenské etnikum majú učebnice hudobnej kultúry pre základnú školu, ktoré pán Súdi napísali spolu s pani manželkou Renátou Súdiovou i pani Marienou Stankovičovou-Krivákovou, alebo robili recenziu diel toho druhu.

Nepatrilo by mi zabudnúť na jeho prácu zo Zborom Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Selenči tiež hudbu na organe i kantorovanie v chráme SEAVC v Selenči a na post synodálneho kantora Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v Srbsku. Zovšeobecnene spomeniem výsledky jeho tvorivého angažovania sa i úspechy ako dirigenta, ktoré boli povšimnuté v práci zborov, zborov detí/žiakov i dospelých tak na súťažiach v Srbsku ako i na Slovensku. Šírka a hĺbka práce i pána Juraja Súdiho má zásadný vplyv na kultúru, vzdelanosť príslušníkov slovenského etnika v Srbsku. Je súčasťou, mienim, udržateľnosti slovenskosti človeka, tou i takou identitou, poznaním i sebavedomého sa integrovania človeka do stavov i dianí v Srbskej republiky (a inde), pestovania (v kresťanstve zrodenej) tolerancie[24] "...bez prvkov ideálneho samoúčelu..." ale, ktorá je "... univerzálna, na rôznych kultúrach nezávislá, ale všetkými prijímaná, apriorná hodnota[25]..." a prejavom súžitia

[23]Dr. mr. Juraj Súdi (1968) pedagóg, dirigent, skladateľ, hudobník, spevák.
[24]Biblia, Nová zmluva,"Milovať budeš blížneho ako sebasamého". (Mat 22:39), Picorp, Minsk, 1992, str. 37
[25]Virsik G. Multikultúra: jej etnická (národná) a náboženská dimenzia; http://www.uszz.sk/data/files/186_ multikultura.pdf, str.1-8, (na adrese uszz.sk file Multikultura).

kultúr tiež i vlastnosťou slobodného, tvorivého, rovnoprávneho člena multikultúrnej, multietnickej a multikonfesijnej [26] spoločnosti.

Za prácu na vzdelávacom i hudobnom poli to malo za následok, pre menovaného, získanie vyznamenania AP Vojvodiny (APV). Mal som česť byť, svojho času, pre orgány APVi navrhovateľom za posúdenie diela Dr. mr. Juraja Súdiho ako kandidáta za držiteľa Djordje Natošević vyznamenania.

Záver

Kiežby ľudské poznatky a spomienky[27] boli nekončiacou a všade sa opakujúcou ozvenou a hlásajúcim až ozdobným svetlom ducha človeka, jeho vedomostí tiež i trvalým, vierohodným dokumentom[28] ľudskej vzájomnosti, súdržnosti, úcty. To preto, že môžu a majú tie vlastnosti a hodnoty vyznieť ako pátranie o dobre v človeku a takými skutkami i medzi nami. A byť svetlom i svedkom kráse ľudskej tvorivosti a láske, jej bohatstva v materiálnom a v duchovnom živote človeka, jeho spoločenstva a spoločnosti.

ADRESA AUTORA

prof. Dr. ing. Vladimir VALENT
• Универзитет у Београду, Студентски трг 1, 11000 Београд, Република Србија - Republika Srbija
• University of Belgrade, Faculty of Technology and Metallurgy, Belgrade, Serbia
e-mail: valent@tmf.bg.ac.rs; v.valent2008@gmail.com

[26]Baumann G. The Multicultural Riddle,Rethinking National, Ethnic and Religious Identities, This edition published in the Taylor & Francis e-Library, 2002. https://construcciondeidentidades.files.wordpress.com/2015/02/zones-of-religion-gerd-baumann-the-multicultural-riddle_-rethinking-national-ethnic-and-religious-identities-routledge-1999.pdf

[27]Príspevok vznikol na prosbu Dr. mr. Miliny Sklabinskej, ÚSŽZ/Bratislavavyjadrený 25.11.2017 na 13. Muzikologickej konferencii v Novom Sadepo mojompoukazovanínaznámosti sospomenutými osobnosťami.

[28]Portál slovenskeslovo.sk, v sekcii Kultúra, dňa 10. decembra 2017 uverejnil môj článok Na počesť a obnovenie spomienok. Pre knižné vydanie príspevkov 13. Muzikologickej konferencie v Novom Sade, portálom uverejnený text som doplnil, nedopatrenia odstránil.